

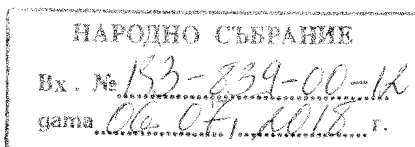
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА

гр. София 1113, ул. „Акад. Георги Бончев”, бл.6, ет.5/6, тел./факс 8703217

Изх. № PD-3-235/05.07.18r.

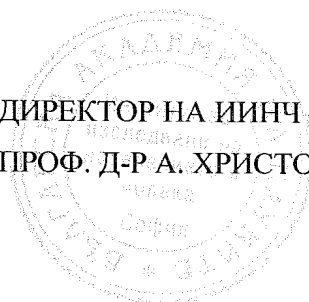
**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА ПАРЛАМЕНТАРНАТА КОМИСИЯТА
ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ КЪМ НАРОДНОТО
СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА-ПРОДАНОВА**

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА ПАРЛАМЕНТАРНАТА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА КЪМ НАРОДНОТО
СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА**

Относно: Становище на учените-психолозите от Института за изследване на населението и човека при БАН по внесен Законопроект

Приложени Ви изпращам Становище на учените-психолози от Института за изследване на населението и човека при БАН по внесен Законопроект за съсловната организация и дейността на психолозите в Република България.

**ДИРЕКТОР НА ИИНЧ – БАН:
ПРОФ. Д-Р А. ХРИСТОВА**

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА

гр. София 1113, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6, ет. 5/6, тел.: +359 /2/ 8705303, 9793030

Изх. № PD-3-235/05.07.18г.

До

Председателя на
Комисия по здравеопазването

Председателя на
Комисия по образованието и науката

44-то Народно събрание на
Република България

СТ А Н О В И Щ Е

ОТ

Департамент „Психология“ към
Институт за изследване на населението и човека –
Българска академия на науките

ОТНОСНО

**Законопроект за съсловната организация и дейността на психолозите в
Република България,**

дата на постъпване: 29.06.2018г.,

внесен на основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

Днес, 05.07.2018г., след обсъждане от учените на Департамент „Психология“ към Институт за изследване на населението и човека – Българска академия на науките, звеното се консолидира около следните бележки по горепосочения Законопроект:

I. Общи бележки по съдържанието на Законопроекта за съсловната организация и дейността на психолозите в Република България:

1. Подкрепя се инициативата за регламентиране на професионалната дейност на психолозите, която е наложителна и обществено значима. Необходимостта от такъв закон идва от нарастващия брой на психолозите в България. Така формулираният Законопроект, обаче, изолира голяма част от тях като в същото време не гарантира достатъчна представителност предвид задължителността на членството. Членството в Дружеството на психолозите е доброволно, докато с предлаганото трансформиране на посоченото Дружество в Камара на психолозите, членството придобива задължителен характер и елемент на принуда. Създаването на общ регистър на психолозите ще „номерира“ част от тях, но той не може да бъде задължителен за тези, които имат официална университетска диплома по специалността. По силата на тази диплома те вече имат държавен документ за правоспособност като психолози.

2. Не е обосновано какво налага закриването на Дружеството на психолозите в България, което ще се случи след трансформирането му в Камара на психолозите.

3. Текстът на Законопроекта създава впечатление по-скоро за проблеми и овластяване, отколкото за ефективно изпълнение на регулативни функции в актуалната реалност на психологическата практика в България. В предложения формат Камарата на психолозите концентрира особено голям властови ресурс.

4. Това, което се предлага, е **Законопроект за съсловната организация и дейността на психолозите в България**. Целта на този вид закон е да осигури условия за дейността на професионалистите, да следи за спазване на професионалната етика и като цяло да защитава своите членове. Като първа стъпка обаче е необходимо да се подготви **Закон за психологичните услуги**, който да гарантира качеството на предлаганите услуги и съответно да защитава потребителите и на основата, на който би могло да се създаде съсловна организация .

5. Предлага се Дружеството на психолозите да се замени с Камара на психолозите – това е нова форма и у нас тя вече съществува напр. като Лекарска камара при лекарите. Но това е държавен орган, който служи като арбитър между лекар и пациент. Арбитърът може да съди и решава при съдебен спор или подадена жалба и да налага глоби, тъй като е част от изпълнителната власт, какъвто орган Камарата на психолозите не е.

II. Коментари по съдържанието на конкретни членове/алинея/точки от Законопроекта за съсловната организация и дейността на психолозите в Република България:

- **Член 3 (1)** въвежда възможността психолозите да упражняват професията си под надзор на водещия специализацията им, но никъде по-нататък в Законопроекта не се уточняват параметрите на специализацията, правилата на надзор и функциите и позицията на водещия.

- **Член 5, Точка 3** предвижда изготвяне на Етичен кодекс на психолозите, а **Точка 4** – правила и професионални стандарти за добра психологическа практика. Не е възможно да има единни правила и стандарти за всички психолози; необходимо е избиране и утвърждаване на съответните нормативни документи в отделните подпрофесионални области, които след това да бъдат подкрепени по определена процедура от Общото събрание.
- **Член 5, Точка 7** гласи, че Камарата на психолозите участва в организацията, провеждането и сертификацията на квалификационни курсове, но не става ясно какви точно са нейните права и отговорности в този процес, както и как се контролира качеството на предлаганите курсове.
- **Член 8 (3)** предвижда представители за Общото събрание да се избират от регионалните клонове. Това не е достатъчно представително, тъй като повечето психолози са обединени в специализирани асоциации, организации, съюзи и т.н., чието представителство в Общото събрание би било по-релевантно за психологическата общност. По този начин ще се осигури възможност за демократично вземане на решения от Общото събрание.
- **Член 10** не определя процедурата на информиране и събиране на членовете на Камарата на психолозите за участие в Общото събрание.
- **Член 13, Точка 2** – Управителният съвет на Камарата на психолозите трябва да изпълнява решенията на Общото събрание по управление на имуществото на организацията, а не сам да го управлява.
- **Член 15 (3)** – необходимо е да се прецени до каква степен заседанията на Комисията по професионална етика трябва да са закрити и как ще се осъществява контрол над дейността ѝ.
- **Член 22 (3)** описва документите, които уреждат вписването в Публичния Регистър на психолозите. Тази алинея не внася необходимата яснота по един ключов въпрос – ще има ли стриктно изискване за минимум 5-годишно висше образование по психология (залегнало в европейските стандарти EuroPsy), като основание за упражняване на професията „психолог“ или ще бъдат допуснати по-широки граници.
- **Член 28 (1)** дефинира пет групи действия, които осъществяват професионалните психолози. Това е твърде общо и дава широки права на всички: напр. **Точка 3** („Разработване и адаптация... на психодиагностични методи и тестове“), както и **Точка 4** („... психологическо консултиране при емоционални, поведенчески и личностни проблеми...“) изискват специализирана експертиза, която не всички професионални психолози притежават.
- **Член 28 (2)** В **Точка 1** са пропуснати изследователите в научни институти и ВУЗ.

- **Член 30, Точка 2** предвижда налагане на глоби в размер от една до пет минимални работни заплати, без да е законосъобразно и без ясна процедура за контрол.

- **Член 32 (1)** предвижда изготвянето на Констативен акт за нарушение, без да гарантира достоверността му и влиза в противоречие с **Член 33 (1)**.

Заклучение:

Предвид важността на законовата регулация на професията на психолога и на предоставянето на психологически услуги, както и с оглед на това, че предложеният Законопроект за съсловната организация и дейността на психолозите в Република България оставя неизяснени и нерегламентирани изключително съществени аспекти на психологическата дейност, **се предлага Законопроектът да бъде върнат за доработка.**

Дата: 05.07.2018г.
Гр. София

Директор на ИИНЧ-БАН:
проф. Д-р Антоанета Христова